

EESTI A 無 O

SÕNUMI TOOJA

Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi infoleht
Ilmub 1989. a. jaanuarist.

Nr. 17—18 September 1989

Hind 40 kop.

KONFUTSIUS (KONG-ZI)

26. septembril s. a. möödus 2540 aastat suure hiina mõttetarga Konfutsiuse (551—479 e.m.a.) sünnist. Avaldame selle tähtpäeva puhul mõne mõttetera temalt ja temast. Valik on tehtud Konfutsiuse teosest „Vesteid ja vestlusi“ (Lunyu) (eesti keeles: Konfutsius. Vesteid ja vestlusi. Tln., „Eesti Raamat“, 1988. Tõlkinud ja kommenteerinud Linnart Mäll.).

õpetaja oli
lahke

ometi auväärne
suursugune
ometi leebe
aupaklik
ometi lahe (VII. 38.)

ole vahetu ja avameelne
armasta õppida

kuni surmani
kaunista kulgu

ära mine
rahutusse riiki

ära ela
mässulises riigis

taeva all on kulg
ilmuta end

taeva all ei ole kulgu
varja end

riigis on kulg

häbene vaesust ja tühisust

riigis ei ole kulgu

häbene rikkust ja kuulsust

(VII. 13.)

ennast suunata

kombeid taastada

see on inimlikkus

üks päevgi ennast suunata

üks päevgi kombeid taastada

taevaalune saab taas inimlikuks

olla inimlik

kas tuleb see endast

kas tuleb see teistest (XII. 1.)

Eelmises „Sõnumitoojas“ avaldatud Milarepa laulude valiku saatesõnas ütles nende tõlkija Linnart Mäll, et „Eesti Telefilmis“ on töös film selle Tiibeti suure luuletaja loomingu teemadel. Vahepeal sai „Sõnumitooja“ toimetaja kokku hiljuti filmi võtetelt naasnud **Sven Grünbergiga**, kes oli nõus meile „Milarepa laulude“ saamisloost ja tööjärest pisut pikemalt rääkima.

Kust tuli filmi idee?

Milarepa ja tema looming on mind ammugi huvitanud. Teadsin, et Linnart Mäll kirjutas kunagi näidendi Milarepa elust, mis seniajani ei ole lavale jõudnud. Sellest turgatski pähe mõte, et kas poleks ehk võimalik näidendi põhjal teha filmistsenaarium ja selle järgi juba film Milarepast. Hr. Mäll oli ideega põhimõtteliselt nõus, samuti „Telefilm“. Nõnda see asi käima läks.

Miks just Milarepa?

Eelkõige ikka tema looming ja selles sisalduva sõnumi pärast. Milarepa lauludes on väga lihtsal kujul ära öeldud suuri ja olulisi asju, mida minu meelest just praegu oleks vaja meelde tuletada. Ja mis kõige tähtsam — paljude tema laulude sisu on üldinimlik ning aktuaalne alati ja igal pool. Neid lugedes või kuulates tasuks veelkord mõelda, kas meil on alust ikka taga otsida mingit spetsiifilist Ida mõtlemist, mis oleks kardinaalselt erinev Läänele omasest mõtlemisest. Inimlik tarkus on suuresti universaalne ja selle mõistmisvõimalus ei sõltu geograafilisest asukohast, vaid siiski sellest, kuidas keegi asja süüvib. Loomulikult ka mõtlemisandekusest.

Kes oli Milarepa?

Pühak ja luuletaja, elas Tiibetis aastail 1040—1123. Tema elukäik oli väga põnev. Mõnes mõttes võib teda pidada inimvõimaluste teostumise sümboliks, sest ta tõusis kõige madalamalt kõige kõrgemale (muidugi mitte varandusliku ega ilmaliku võimu tähenduses). Noorena tegeles ta musta maagiaga, et selle abil kätte maksta tema perele halba teinud sugulastele. Võib öelda, et sel moel pühendas ta end täielikult kurjale. Siis aga toimus temas meelemuutus, temast sai budist ja mitte lihtsalt budist, vaid üks suurimaid budistlikke õpetajaid. Kuni surmani elas Milarepa mägedes ja õpetas neid, kes

temalt seda palusid. Tema õpetust kannavad ajast aega edasi tema laulud.

Kas me filmis ka Milarepat näeme?

Filmis teda pole. Ei ole selles mõttes, et filmis puudub tegelane Milarepa, keda kehas-taks mõni näitleja. Pühakut mängida on väga raske ja see seab näitlejale täiesti erilisi nõudmisi. Sellelaadsetest õnnestunud näidetest tuleb meelde vaid Ben Kingsley suurepärane peaosatäitmine inglase suurfilmis „Gandhi“. Teisest küljest, kas ongi kõige tähtsam filmis näidata tema elu ja isikut? See võib küll huvitav

„Milarepa laulud“

olla, kuid minu meelest on olulisem edasi anda tema tõeliselt sügavaid mõtteid, millest paljud toimivad kindlasti ka kaasajal.

Mis siis filmis toimub?

Filmis on kolm tegelast, kolm eri põlvkonna esindajat: vanemas keskeas Õpetlane, nooremas keskeas Mees ja Neiu. Mehe ja Neiu rollid pole

ennast — tankadel ja skulptuuridena. See on poolenisti mängu-, poolenisti dokumentaal-film.

Kus toimusid filmi võtted?

Põhiliselt Burjaatias ja Mongoolias. Puutusime seal kokku äärmiselt huvitava ja unikaalse materjaliga, mis sundis meid kohati isegi muutma esialgseid kavatsusi ja Milarepa liinist mõnevõrra eemalduma. Masendav oli näha totaalse hävitus-töö jälgi, mis mõlemal maal on „töörahva võimu“ ajal budismi kallal toime pandud. Mongoolias üritati 30-tel aastatel budism täiesti välja juurida. Umbes 600 kloostrit lasti õhku,

neis asunud laamad (kokku ligi 40 000 inimest) lasti kohapeal maha. Vaevalt võib kusa-gilt mujalt tuua nii drastilist intelligentsi hävitamise näidet. (Meenutagem, et Mongoolia rahvaarv on vaid pisut suurem, kui Eesti oma.) Paremini ei läinud ka Burjaatias. Budistide ja budoloogide tagakiusamine on kestnud kuni viimase ajani.

täpselt määratletud. Nad võivad olla ülikooli õppejõud ja jema tudengist õpilane. Kõiki tegelasi ühendab huvi budismi vastu, filmis saavad nad kokku rännakutel budismi mälestusmärkide ja õpetusega seotud kohtadesse. Süžeele annab põhilise mõtestatuse Milarepa kuju ja looming, mille üle tegelased mõtisklevad ja arutlevad. Filmis kõlab mitu Milarepa laulu, palju saab näha budistlikku kunsti. Kunstnike kujutatult näeme siiski ka Milarepat

Tundub, et ühtki teist religiooni pole punane terror nii julmalt ja järjekindlalt hävitanud ning taga kiusanud, kui budismi.

Ehkki Milarepa liini kõrval keskendume filmis loomulikult allesjäänud näitamisele, paneme mõningat rõhku ka hävitustöö kajastamisele. Film on pühendatud 1974. a. nõukogude vangilaagris hukkunud suure burjaadi laama ja õpetlase Bidja Dandaroni ning kõigi oma tõekspidamiste pärast kannata-

nud budistide mälestusele.

Praegu on Mongoolias vaid üks tegutsev kloostr ja kolm kloostr-muuseumi, mille kogud on vaatamata kõigele fantastiliselt rikkad. Üht-teist sellest rikkusest saab ka filmis näha. Burjaatias on kaks tegutsevat kloostrit, kus filmisime ka mitmesuguseid rituaale.

Mis puutub budismi praegusesse olukorda Burjaatias ja Mongoolias, siis päris viimastel aastatel on suhtumine muutunud. Püütakse restaureerida, mida veel restaureerida annab. Kavatakse avada uusi kloostrid. Elavnenud on budistlike õppeasutuste tegevus. Paistab, et hullumeelne hävitusmaania on nüüdseks küll üle läinud, kas selle tagajärjedest aga kunagi on võimalik üle saada, seda on raske ütelda.

Kas filmis on ka stuudiovõtteid?

Jah. Näiteks algusstseen, mis toimub Õpetlase korteris. Õpetlane on ära sõitnud ekspeditsioonile. Mees ja Neiu on tema korteris ning vaatavad raamatuid ja pilte. Väljas on äike, seepärast tuleb Mehele meelde rida laulust „Kõuekõmin peagi vaibub...“, millest kogu film käivitub. Mees hakkab luuletust lugema-laulma, sealt kandub tegevus edasi ning me näeme järgnevalt juba tegelaste rännakuid mägedes ja arutlusi Milarepa ümber. Filmis kõlab kokku kuus laulu, milleni jõutakse vastavalt stsenaariumi dramatiseeringule.

Oled ka laulude muusika autor. Kas teha muusikat taoliselt teemal on ehk kuidagi eriline?

Muusika muusika enda pärast pole minu meelest tähtis. Kuna muusika võib inimestele väga tugevasti mõjuda, on mõtet rakendada seda mingi idee teenistusse, et selle abil midagi öelda. Filmis peaks ka muusika aitama edasi anda neid olulisi mõtteid, mida Milarepa on öelnud. Nagu enne juttu oli, on väga raske mängida filmis pühakut, samas mõttes on raske kirjutada sellistele tekstidele muusikat. Aukartus on loomulikult suur. Miks ma selle töö siiski ette võtsin? Arvan, et mõnikord tuleb aukartus ületada ja teha midagi ära, kuigi lihtsam oleks jätta tegemata. Filmi ja muusika vahendusel jõuab see materjal ja need

Mahajaana traditsioonis üleskasvanuna usun, et armastus ja kaastunne on maailmarahu kõlbelsed ehituskivid. Lubage mul kõigepealt määratleda kaastunde mõiste. Kui kellelgi on kahju väga vaesest inimesest, siis tuleneb tema kaastunne selle isiku vaesusest. Teisalt lähtub armastus naise, mehe, lapse või lähedaste sõprade vastu tavaliselt seotusest või kiindumusest. Kiindumuste muutumine mõjutab ka heatahtlikkust — see võib kaduda. Selline ei ole tõeline armastus. Tõeline armastus ei rajane omakasupüüdlikul seotusel või kiindumusel. Tõelise armastuse puhul säilib kaastunne inimliku vastukajana seni, kuni leidub kannatavaid olendeid.

Seda liiki kaastunnet peaksime püüdma endis kasvatada. Samuti peaksime maksimaalselt avardama tema toimeala. Vahtetegematu, iseeneslik ja piiritu kaastunne kõigi elusolendite vastu on ilmselt midagi täiesti erinevat tavalisest armastusest, mida tuntakse sõprade ja perekonna vastu ning mis on segatud teadmuse, iha ja sõltuvusega. Armastus, mille eest peaksime seisma, on avaram; seda võib tunda ka nende vastu, kes on teinud meile halba: oma vaenlaste vastu.

Kaastunne põhineb loogiliselt sellel, et igaüks meist väldib kannatust ja püüdleb õnne. See omakorda tugineb tugevale „mina“ — tunde, mis valitseb üleüldist õnnepüüdust. Kõik olendid on sündinud ühesuguste soovidega ja neil peaksid olema ühesugused õigused neid täide viia. Kui ma kõrvutan ennast teiste inimestega, keda on arvutu hulk, tunnen, et neil teistel on suurem tähtsus, kuna mind on ainult üks, teisi aga palju. Tiibeti budistlik traditsioon õpetab vaatlema kõiki elusolendeid kui oma armastatud ema ja näitama armastuse kaudu üles tänuallikust nende vastu. Sest budistliku õpetuse kohaselt sünnime ja taassünnime me kõik loendamatu arv kordi ja sel juhul on täiesti mõeldav, et iga olend on kunagi olnud meie ema või isa. Niimoodi osalevad kõik olendid universumis ühistes perekonnasuhetes.

Olenemata sellest, kas pooldatakse mõnda usutunnistust või mitte, ei leidu kedagi, kes ei hindaks armastust ja kaastunnet. Sündimise hetkest peale oleme sõltuvad vanemate hoolitsusest ja heatahtlikkusest; hilisemas elus, puutudes kokku haiguste ja vanadusega, sõltume taas teiste heasoovlikkusest. Miks ei peaks me siis ise elu kestel sedasama teiste suhtes üles näitama?

Armastuse, lähedustunde kasvatamine kõigi inimeste suhtes ei pea tähendama tavalise konventsionaalse usulise tegevusega seostatavat usklikkust. See ei puuduta sugugi ainult usklikke, vaid igaüht, olenemata rassist, usutunnistusest või poliitilistest vaadetest. See on kõigi

jaoks, kes peavad end eelkõige inim perekonna liikmeiks ja näevad asju sellelt seisukohalt. See on tugev ja võimas tunne, mida tuleb kasvatada ja ellu rakendada. Kuid sageli jätame selle hoopis unarusse, eriti parimas eas, mil kogeme näilist kindlustunnet.

Kui me näeme avaramas perspektiivis kõikide õnnepüüdu ja kannatusekartust või tuletame meelde enese suhtelist tähtsust loendamatu teiste olendite suhtes, võime jõuda järeldusele, et mõttekas on jagada endale kuuluvat teistega. Kui harjutakse sel moel asju nägema, saab võimalikuks tõeline kaastunne — aval armastuse-

päevaelus, on meelerahu ja meelekindlus. Meie elu on pidevas muutumises, mis toob kaasa palju keerulisi olukordi. Võttes probleeme rahuliku ja selge meelega, võib neid edukalt lahendada. Kaotades vihkamise, isekuse, kadeduse ja raevu tõttu meelekontrolli, kaotame oma otsustusvõime. Meel saab pimestatud ja sel meeleluse hetkel võib puhkeda kõikihaarav sõda. Targalt ja kaastundlikult tegutsemine tuleb siis kasuks kõigile, eriti aga neile, kes vastutavad tähtsate rahvusvaheliste probleemide eest, ning kelle kätes on võim ja võimalus ehitada üles maailmarahu.

INIMLIKKUSE TEEL MAAIKL MARAHUNI

(Algus eelmises „Sõnumitoojas“)

tunne ja hoolivus teiste vastu. Isiklik õnn lakkab olemast teadlik eneseteostuslik pingutus; see muutub teiste armastamise ja teenimise käigus iseeneslikuks ja märksa ülevamaks lisatulemuseks.

Vaimse arengu teine vili, millest saadakse hüvesid iga-

MAAILMARELIGIOONID MAAILMARAHU EEST

Põhimõtted, mida me siiani arutasime, on ühised kõikide maailmareligioonide kõlblusõpetustele. Ma olen seisukohal, et

Bodhisattva Avalokitešvara. Tiibeti puulõike. Avalokitešvara on budistlikus mütoloogias ülima kaastunde kehastus. Traditsiooni järgi peetakse dalai-laamasid Avalokitešvara ümbersündideks.

kõigil mõjukamatel usunditel maailmas — budismil, kristluse, konfutsionismil, hinduismil, islamil, džainismil, judaismil, sikhismil, taoismil, zoroastrismil — on sarnane armastuseideaal, üks ja sama püüdlus inimkonnale vaimse enesekasvatuse läbi kasu tuua, üks ja sama põhiline eesmärk — kasvatada oma järgijatest paremaid inimesi. Kõik usundid õpetavad kõlblusnorme, et täiustada meele, keha ja kõne toimet. Kõik keelavad meil valetada, varastada ja võtta teise elu. Inimkonna suurte õpetajate seatud kõlblusnormide ühine eesmärk on isetus. Need suured õpetajad soovisid oma järglasi eemale juhtida halbade tegude teelt, mille juured on teadmatuses, ning suunata neid headuse teele.

Kõik usundid on ühel meelel, et isekat distsiplineerimata meelt ja teisi tülide ja raskuste juuri on vaja valitseda ning kõik nad õpetavad teed vaimse seisundini, mida iseloomustavad vabadus, enesevalitsemine, kõlblus ja tarkus. Usun, et selles tähenduses on kõikide usundite käsud põhimõtteliselt ühesugused. Erinevused dogmades võivad tuleneda erinevustest ajas ja reast teistest teguritest, nagu näiteks kultuurimõjud. Kui me mõtleme usu puhtale metafüüsile küljele, siis õigupoolest ei leia me üheski skolastilises targutuses selle lõplikku varianti. Püüdel rakendada iga-päevaelus neid ühiseid headuse reegleid, mida kõik usundid õpetavad, on palju suurem väärtus, kui vaidlustel vähem-tähtsate suhtumis- ja tegutsemisviiside erinevuste üle.

On palju erinevaid usundeid, mis pühendavad end inimkonnale lohutust ja õnne tooma, nagu on olemas erilisi ravi-meetodeid erinevate haiguste raviks. Sest kõik usundid püüavad omal viisil aidata elusolendeid, vältida kannatust ja meeleheidet ning saavutada õnne. Ja kui meil võibki olla põhjusi eelistada usuliste tõdede ühtesid tõlgendusi teistele, leidub palju tugevamaid põhjusi üksmeeleks, mis lähtub inimeste südamest. Igas usundis mõtiskletakse ja toimitakse omal viisil eesmärgiga vähendada inimlikku kannatust ja edendada maailmatsivilisatsiooni. Otsustav pole uskupööramine. Ma ei kavatse näiteks kõiki inimesi budismi pöörata ega edendada üksnes budismi kulgu. Pigem püüan ma mõelda, kuidas saaksin budistina anda oma panuse inimliku õnne heaks.

Olles osutanud maailmareligioonide põhilistele sarnasustele, ei räägi ma ühe usundi kasuks teiste arvel ega otsi mingit uut „maailmareligiooni“. Kõik erinevad usundid on vajalikud, et rikastada inimkogemust ja tsivilisatsiooni kogu maailmas. Inimmeel on erineva avaruse ja erinevate kalduvustega ning vajavad õnne ja rahuks jõudmiseks erinevaid teid. Seda võib

Järg 4. lk.

Algus 3. lk.

võrrelda toiduga. Mõnele inimesele on meelepärasem kristlus, teised eelistavad budismi, kuna siin ei ole loojat ning kõik sõltub omaenda tegudest. Samal viisil võime leida argumente ka teiste usundite kasuks. Selge on see, et inimkond vajab kõiki maailma erinevaid usundeid, mis sobiksid üksikisikute erinevate eluviiside, erinevate vaimsete vajaduste ja põlvest põlve edasiantavate rahvustraditsioonidega.

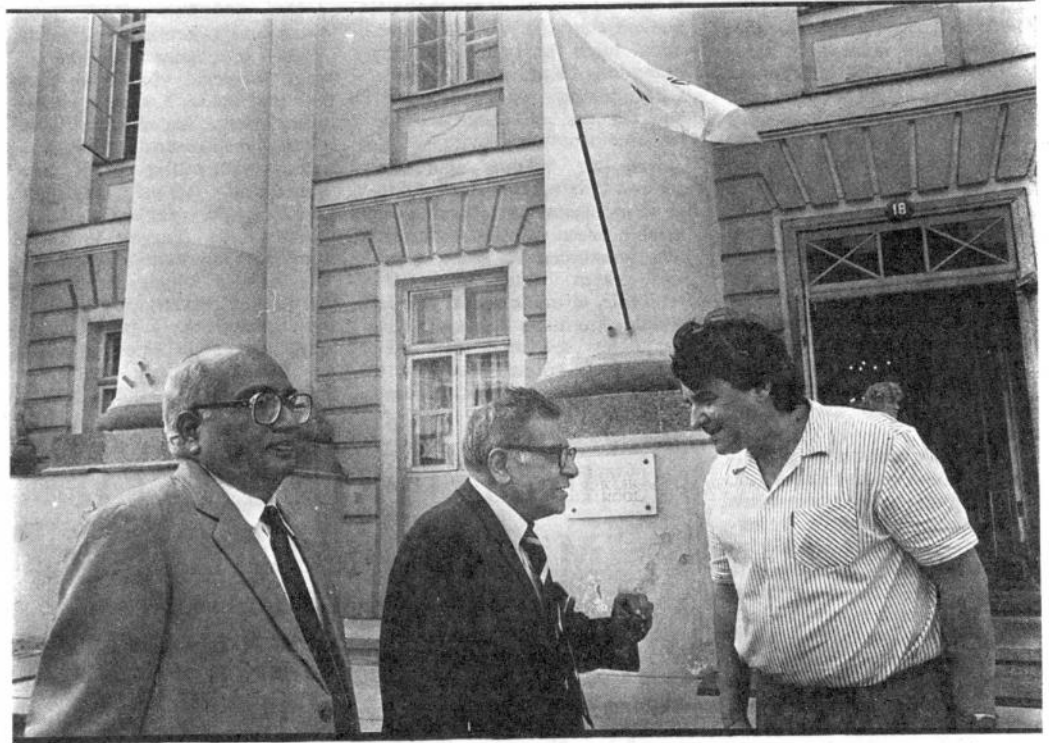
Lähtudes sellisest perspektiivist tervitan ma neid jõupingutusi, mida tehakse maailma eri paigus selleks, et parandada usunditevahelist vastastikust mõistmist. Eriti terav vajadus selle järele on tänapäeval. Kui kõik usundid peavad oma tähtsaimaks ülesandeks parandada inimkonda, võivad nad hõlpsasti koos tegutseda maailmarahu heaks. Erinevate usuvoolude vaheline vastastikune arusaamine loob ühtsuse, mis võimaldab neil kõigil koos tegutseda. Kuigi see oleks oluline samm edasi, peame siiski meeles pidama, et kiireid ja lihtsaid lahendusi pole olemas. Me ei saa mööda vaadata erinevustest usuvoolude tõekspidamistes ega loota, et olemasolevaid religioone võiks asendada uus universaalne usund. Iga religioon annab oma erilise panuse ja igaüks neist sobib omal viisil kindlale inimgrupile ja nende elukäsitlusele. Maailm vajab neid kõiki.

Maailmarahu heaks tegutsuvad usujuhid näevad enda ees kaht põhilist ülesannet. Kõigepealt tuleb erinevate usuvoolude vahelise parema üksteisemõistmise nimel püüda luua toimiv üksimeel kõikide religioonide seas. Osalt võib seda saavutada, austades üksteise usku, teisalt rõhutades meie ühist hoolt inimeste hea käekäigu eest. Selleks peame jõudma elujõulisele üksmeelele vaimsete põhiväärtuste osas, mis puudutavad iga inimsüda ning suurendavad üldist inimlikku õnne. See tähendab, et me peame rõhutama maailmareligioonide vähimat ühist nimetajat — humanistlikke ideale. Need kaks sammu annavad meile võimaluse esineda nii üksi kui ka üheskoos, et luua vajalikke vaimseid tingimusi maailmarahuks.

Meie, erinevate usuvoolude juhid, võime tegutseda ühiselt maailmarahu heaks, kui suudame näha erinevaid religioone eeskätt kui vahendeid, mis kasvatavad headust, armastust ja austust teiste vastu, tõelist ühtekuuluvustunnet.

Kõige tähtsam on näha religiooni peamist sihti, mitte esile tõsta teoloogilisi või metafüüsilisi detaile, mis võib viia puhtasse intellektualismi. Ma usun, et kõik suured maailmareligioonid võivad aidata kaasa maailmarahule ja üheskoos tuua kasu inimkonnale, kui me suudame tõsta pilgu peentelt metafüüsilistelt erinevustelt, mis tegelikult on vaid iga religiooni siseasi. (Järgneb)

MEIE KÜLALISI

17. augustil olid Seltsi külalisteks Tartus kaks doktorit Indiast. Kirjanik Vishwamitra Upadhyay elab New Dehlis ja töötab ajalehe „Dainik Hindustan“ uudistetoimetajana. Kirjandusteadlane Nag Chaudhuri on Jawaharlal Nehru Ülikooli endine prorektor, nüüd pensionil ja juhib ISCUS-i Lääne-Bengali osakonda. Huviga vaadati ülikooli peahoonet ja kunstimuuseumi, vastuvõtul EAO-s täpsustasid külalised oma teadmisi eesti keele, ajaloo ja orientalistika alal, teadusraamatukogu fondides üllatas kirjandusdoktoreid ulatuslik sanskritikeelse kirjanduse valik. Küllastati ka „Edasi“ toimetust. Öhtupoole viibisid külalised EAO esimehe hr. Linnart Mälli pool. Koduses õhkkonnas arutati tõlkimise ja keeleteaduse probleeme, mis Eestis järjest enam huvi äratav.

Pildil: Külalised Indiast koos hr. L. Mälliga ülikooli peahoone ees Tartus.

Meelis Loki foto

5.—10. septembrini viibis Eestis EAO külalisena Hiina RV Liaoningi provintsi Sõprusühingu peasekretäri asetäitja hr. Zhou Lianpeng. Peale Tartu ja Tallinna käis külaline Haapsalus, Pärnus, Viljandis, Võrus, Põlvas ning Petseri kloostris. Tartus oli huvilistel võimalus osa saada hr. Zhou kõrgetasemelisest kalligraafiakunstist (ta on oma kodumaal üks tuntumaid iidse kirjakunsti harrastajaid, Hiina ja Jaapani kalligraafiaassotsiatsioonide liige). Kahest kalligraafia näidistunnist Tartu Kunstnike Majas ja Lastekunsti koolis said mitmedki osalised mälestuseks kaasa meistri oma käega kohapeal tehtud kalligraafilise lehe. Mitu Zhou Lianpengi tööd jäi kaunistama ka Ülikooli orientalistikakabineti seinu. Kohtumistel Eesti Akadeemilises Orientaalseltsis arutati edasise koostöö laiendamise võimalusi, eeskätt turistide vahetamise osas.

Pildil: Hr. Zhou Lianpeng näitamas oma kunsti.

Valeri Parhomenko foto

38. Näiteks räägitakse šaastras koeraliha väärtustest. Kas on tark, kes sellepärast hakkab sööma koeraliha?
39. Kas on inimesed selleks tõesti päris valmistunud? kas on kohad kohased? Kas ka aeg on selleks sobiv?
40. Šaastrat, aega, kohta, kombeid, inimesi, oma loomust — kõike tuleb arvestada: tehku siis või ärgu tehku!
41. Kes on see kes tõesti kõiki armuvõtteis tunda suudab? Paljud jäävad saladuseks, aeg toob üha uusi juurde.

NÕNDA LÕPEB TEISE RAAMATU ÜHEKSAS PEATÜKK „ÜHENDUS ÜLALPOOL“

Seletusi II raamatu VIII ja IX peatüki mõistmiseks

Siit peatükist alates kasutatakse mehe suguelundi tähistamiseks teiste kõrval ka rahvusvaheliselt tuntud terminit 'linga', mis on tõlkes esitatud ilma eestikeelse vasteta. VIII.21. Vaas — vt. II raamatu VI ptk., 13 jj. VIII.32. Gasell — vt. II raamatu I ptk., 2. IX. 1. Kolmandaloomuselised — enamik „Kaamasutra“ kommenteerijaid peab nendeks eunuhhisid. Tõenäoliselt on aga siiski tegemist mitte niivõrd nende, kuivõrd pederastidega. IX.3. Ühendus ülalpool — täpne tõlge sanskriti sõnast 'aupariṣṭaka'. Ei näe selle peatüki peal kirja tõlkimisel põhjust seda edasi anda anatoomilise terminoloogia abil, nagu tavaliselt tehakse, sest täpne definitsioon on antud IX.3. IX.4. Naisele — kahjuks on tegemist trükiveaga. Peab olema 'naiselikule'. IX.24. Ahiṣṭhātra — vanaaegne linn Põhja-Indias. IX.25. Idamaalased — mõeldud on India idaalade elanikke. IX.26. Sāketa — muistne linn Põhja-Indias. IX.27. Nagara — vt. II.V.30. IX.28. Sūrasena — vanaaegne riik Põhja-Indias. IX.29. Vārṣṣa väidab, et isegi loomu poolest ebapuhas saab teatud funktsioonides puhtaks.

X peatükk

Naudingu algus ja lõpp.

Naudingute erinevused. Tülid

§ 20. Naudingu algus ja lõpp.

1. Sõpradest ja teenritest ümbritsetud härrasmees võtku lilledega kaunistatud lõhnasuitsu täis naudinguruumis-magamistoas sõbralike sõnadega vastu kümmelnud, end ehtinud ja veini maitanud naine ning pakkugu talle veel juua.
2. Istugu ta naisest paremale.
3. Puudutagu tema juukseid, käsi, rõivaservi.
4. Kire äratamiseks emmaku teda vasaku käega õrnalt.
5. Sellele järgnegu naljajutud ja poolehoidu avaldavad vestlused endistest juhtumustest.
6. Samuti vestlused diskreetsetel ja rõvedatel teemadel.

7. Samuti laulud ja pillimäng kas koos tantsudega või ilma.
8. Samuti mõttevahetus kunstide üle.
9. Nüüd tuleks jälle jookidega ergutada.
10. Kui naisel himu tärpanud on, siis tuleks ülejäänud inimesed lilled, võiete ja beetli pakkumisega ära saata.
11. Kahekesi olles peaks mees varem kirjeldatud viisil embustega jne. naist rõõmustama.
12. Järgneb rõivaste lahtipäästmine ja kõik muu — ka seda on juba kirjeldatud. See on naudingu algus.

13. Naudingu lõpp olgu aga niisugune: kire vaibudes mingu mõlemad häbelikult, otseku ei tunneks nad teineteist, pilke kõrvale heites omaette pesemisruumi.

14. Sealt tagasi tulles pole vaja enam nii häbeneda. Võtku nad istet endistel kohtadel ja närigu beetlit. Mees võidku naise keha sandli ja muude salvidega.

15. Vasema käega naist emmates ja paremas käes peekrit hoides pakkugu ta sõbralike sõnadega naisele juua.

16. Või rüübaku mõlemad lonksu vett, pistku suhu maiuspalu või mingit muud suupistet, mis neile meeldib:

17. mahla, leent, riisutummi, jooki, mille kõrvale hammustatakse lihapraadi, mangovilju, kuivatatud liha, sidrunit suhkruga — kõike vastava maa kombe kohaselt.

18. Proovigu mees kõike enne ja alles seejärel pakkugu naisele sõnadega: „See on magus. See on hõrk. See on väga puhta maitsega.“

19. Või mingu nad rõdule, istugu ja nautigu kuud.

20. Mees peaks seal naist lõbustama asjakohaste juttudega.

21. Kui naine oma pea tema sülle paneb ja kuud silmitseb, andku mees temale selgitusi tähtkujude kohta. Näiteks:

22. „See on Alkor, see seal Põhjanaan, see kokku — Suur Vanker.“

Niisugune olgu naudingu lõpp.

23. Selle kohta käib järgmine:

Lõpulgi ehib armastust tähelepanu, viisakus, ülimalt mõnu sünnitab usaldav jutt ja kiindumus,

24. teineteist ikka arvestav loomulik ilme nägudel — olgugi mossis mõnikord, selle-eest kirglik teinekord,
25. halliisa tantse tantsides, laulusid laudes, mängides, vaadates kuud ja teineteist, pilkudes soov ja igatsus,
26. vesteldes armuvõludest, arglikust ihast alguses, aga ka valust, mis torgib kallimast kaugemale minnes;
27. vestluse lõpul embused, kirglikud armusuudlused — niiviisi sünnib, suureneb ihalus noorte südameis.

§ 21. Naudingute erinevused.

28. Tõeline nauding, kujundatav nauding, kujuteldav nauding, ülekantud nauding, nauding pööbliga, nauding matsiga, ohjeldamatu nauding — need on erinevad naudingud.

29. Kui mõlema partneri kirk puhkeb esimesest pilgust, kuid nad saavad kohtuda vaid läbi suurte raskuste või kui üks neist naaseb teekonnalt või kui nad olid tülis, siis on tegemist tõelise naudinguga.

30. Neil puhkudel tuleb käituda vastavalt loomusunnile kuni eesmärk on saavutatud. "

31. Kujundatav nauding on see, kui vaevast vinduvat kirge üha rohkem lõkkele puhutakse. Seda saab teha kuueteistkümnenda nelja teadmise loomupärase rakendamise abil.

32. Kui vaid teatud kindlat eesmärki taotletakse või kui mõlemad on tegelikult kiindunud kellessegi teisesse, siis on tegemist kujuteldava naudinguga.

33. Sel puhul on eriti vaja jälgida õpperaamatu kõiki juhtnööre.

34. Kui mees vahekorra algusest kuni lõpuni mõtleb teise peale, kes on ta tõeline kallim, siis on tegemist ülekantud naudinguga.

35. Ühe tühise veekandjannaga või ümmardajaga, mida võetakse ette vaid sellel eesmärgil, on nauding pööbliga.

36. Sel puhul pole naisele vaja erilist tähelepanu osutada.

37. Samamoodi, s. t. vaid kindla eesmärgi saavutamise nimel, käitugu lõbunaine matsiga.

38. härrasmees külanaistega, karjusetüdrukutega ja piirialade naistega.

39. Ohjeldamatuks nimetatakse naudingut, mis tekib teineteist usaldavate ja teineteisele kõike lubavate partnerite vahekorrast. Niisugused on naudingute erinevused.

§ 22. Tülid.

40. Naine, kes meest armastab, ärgu talugu mehe teise naise nime suhu võtmist või tema kohta käivat juttu või oma nime segiajamist või ükskõik mis valet mehe suust.

41. Sellest tõusku suur tüli: nutt, ärritusseisund, juuste katkumine, löögid, istmelt või asemelt allaviskumine, pärgade ja ehete eemaleviskamine, mahaheitmine.

42. Mees aga rahustagu naist leebete sõnadega, tehku kummardusi tema jalgadeni, tõstku ta sülele ja viigu oma asemele.

43. Naine aga näidaku üles veel suuremat raevu, haaraku mehe juustest kinni ja vajutagu tema pea alla, löögu jalaga üks, kaks või kolm korda mehe kätte, pea, rinna, või selja pihta.

44. Seejärel mingi naine ukse juurde, vajugu seal lonku ja hakaku pisaraid valama.

45. Kui ta isegi peaks väga vihane olema, siiski ei maksaks tal uksest välja minna. Dattaka väidab, et see oleks viga.

46. Seal lasku ta end mehel rahustada ja pakkugu leppimist. Kuid isegi pärast leppimist torkigu ta meest solvavate sõnadega, lõpuks aga viskugu naudinguhimulisena mehe embusesse.

47. Kui naine elab omaette ja on armastatuga tülli läinud, siis mingi ta mehe juurde ja käitugu samal kombel.

47. Kui mees on tülis omaette elava armsamaga ja läheb selle juurde, siis käitugu naine samal kombel.

48. Siis saatku härrasmees tema juurde pithamarda, vita või vidūšaka teda maha rahustama. Naine lasku end ära lepitada, mingi nende saatel mehe juurde tagasi ja jäägu sinna.

49. Sellegi kohta on värsid:

Kuutkümme nelja kunsti tea, mida Bābhrajā nimetas, kaunimad naised siis ikka sinu embusse langevad.

50. Kuutkümme nelja kui ei tea, kuigi tead teisi kunstisid, teadgate hulgas iialgi mõistmist ja edu ei leia.

51. Kuutkümme nelja kui sa tead, kuigi ei tea muid kunstisid, meeste ja naiste seltskonnas mõistmise ruttu saavutad.

52. Kuutkümme nelja alati rahvas kõrgelt hinnaku — suurvaimud on neid hinnanud, samuti kaunid hetäärid.

53. Kuuskümme neli toob õnne, kaunistab mehi ja naisi, ülimalt täiust annetab — nõnda on öeldud šaastrates.

54. Kuutkümme nelja kes valdab, temale pilke heidavad neiud, hetäärid, muud naised täis kirge, iha, armastust.

NÕNDA LÕPEB TEISE RAAMATU KÜMNES PEATÜKK

„NAUDINGU ALGUS JA LÕPP. NAUDINGUTE ERINEVUSED. TÜLID“

LÕPPENUD ON KA TEINE RAAMAT

„ARMUÜHE“

Seletusi II raamatu

X peatüki mõistmiseks.

X.11. Embustega jne. — viidatud on II raamatule alates II peatükist. X.12. Ka seda on juba kirjeldatud — näiteks II.VIII. X.24. Halliisa (hallisa) — ringtants, mida naised tantsisid mehe juhtimisel. X.31. Kuuskümme neli teadmist (kunsti) — vt. III peatükk. X.35—38. Siin avaldub Vätsjājāna kalduvus elitaarsusele: ta rõhutab asjaolu, et „Kaamasuutra“ kirjeldused ja õpetused on siiski mõeldud läbikäimiseks vaid kitsas elitaarses seltskonnas, kuhu 'pööbel' ja 'mats' ei mahu. X.38. Piirialade naised — mõeldud on Indiat ümbritsevate piirkondade naissoost elanikke, kes ei ole india kultuuri kandjad ja kellega suheldes pole seepärast vaja ka „Kaamasuutra“ rafineeritusega arvestada. X.40. Mehe teine naine — mõeldud on olukorda, mis esineb polügaamilises abielus. X.48. Pithamarda jt. kohta vt. IV.44—47.

Teatavasti etendas hiina hieroglüüfide kasutuselevõtt otsustavat osa jaapani kirjakeele arengus. Ühenduses hieroglüüfidega tuleks selgitada järgmist: kindlate hieroglüüfidega tähistatavad sõnad omandasid ajapikku uusi tähendusi, mille tulemusel tekkisid homonüümid. Viimaste eristamiseks kirjas lisati hieroglüüfidele täiendavaid elemente, mis tähistasid uusi sõnu. Nii saadi ühe hieroglüüfi asemel mitu ühesuguse hääldusega, kuid erineva tähendusega hireoglüüfi. Kujunes välja seaduspärasus, kus hieroglüüfi üks osa tähistab tema hääldust, s. t. on hieroglüüfi foneetiline näitaja e. foneetik, teine osa seevastu kannab ideograafilist, mõtetlist tähendust, s. t. näitab kõige üldisemal kujul ära valdkonna, millesse see hieroglüüf tähenduse poolest kuulub (vt. „Hieroglüüfika lühikursus“ III ja IV, „Sõnumitooja“ nr. 5—6 ja 7—8).

Jaapani keeles, nagu hiina keeleski, on kõik hieroglüüfid klassifitseeritud 214-st võtimest koosnevasse süsteemi. Võti on hieroglüüfi domineeriv element, mille järgi toimub nende klassifitseerimine. Võtmed võivad hieroglüüfis paikneda erinevates positsioonides (hieroglüüfi ülemises, alumises, vasakpoolses, parempoolses, seesmises või välismises osas). Hieroglüüfikasõnaraamatutes on ühe ja sama võtme alla paigutatud kõik seda elementi sisaldavad erineva kuju ja keerukusega hieroglüüfid. Nad järjestatakse võtmete alla joonte kasvava arvu järgi (võtmete endi jooni arvestamata). Et hieroglüüfi sõnasitikust üles leida, tuleb enne kõike kindlaks määrata tema võti ja õppida lugema joonte arvu, millest hieroglüüf koosneb.

1946. aasta kirjakeele reformiga kinnitati Jaapanis 1850.

Ida kirjasüsteemid JAAPANI KIRJAKEEL

hieroglüüfist koosnev hieroglüüfikamiinimum. Kõik uued sõnaraamatud sisaldavad aga lihtsustatud hieroglüüfide kõrval ka nende vanu variante ning vastupidi — vana variandina trükitud hieroglüüfide kõrval näidatakse ära ka vastava hieroglüüfi uus, lihtsustatud variant. Jaapanlastel on kavas hieroglüüfikamiinimumi suurendada 1900-le.

HIEROGLÜÜFIDE LUGEMINE

Nagu juba teame, esineb hieroglüüfidel jaapani keeles kahesugust hääldust — on ja kun. On-hääldus kehtib hiina päritoluga sõnade puhul. Paljudel hieroglüüfidel võib esineda kaks või enamgi on-hääldust. Näiteks hääldub hieroglüüf 'ini-

mene' jaapani keeles *jin* või *nin* (hiina k. *ren*), hieroglüüf 'minema' aga *kô* või *gyô* (hiina k. *xing*).

Jaapani keeles on kasutusel kokku 300 on-hääldust. Esineb rohkesti sarnase hääldusega hieroglüüfe. Mõned on-id esinevad jaapani keeles iseseisvate sõnadena.

Jaapani päritoluga sõnad häälduvad kun-põhimõtte järgi ning nad pannakse kirja hieroglüüfide ja nende lisanduvate kana-märkide abil. See on nn. 'saatev kana' — *okurikana*. Tavaline trükitud tekst, milles hieroglüüfid esinevad koos kanaga, kannab nimetust *kanji kanamajiribun* ('hieroglüüfidega segatud kana tekst').

Ülle Udam

政経社出版

世界一の電力会社

著者・小竹即一(政経社社長)

序文・福田信之(筑波大学学長)

推薦・瀬川正男(勤徳理事長)

●お申込みは直接当社まで

定価2,000円(税別)
(B6判、総370頁)

政経社発行

戦後 敗退で中曽根政権に衝撃

小竹即一(政経社社長)

緒につく「サラ金地獄」の国鉄

再建の「サラ金地獄」の国鉄

今後の電気事業と原子力の問題点

●終りて 向坂正男(国際エネルギー政策フォーラム議長)

政経人

5月号発売中 定価480円

東京都中央区銀座8-4-25

☎03(571)8992(代)

振替東京4-92987

正論と真実を追及する

世界の危機回避に指導力発揮!

原油値下げは経済活性化の好機...

文化を破壊する野放図な町名変更...

電気料金に政治の過剰介入を排せ!

経済小説による企業案内(ホタル旅行編)...

佐高信

安倍外交

内憂外患の中を飛ぶ日本航空の「視界不良」

個性派経営者列伝「日本警備保障」会長 飯田亮

●個性派経営者列伝「日本警備保障」会長 飯田亮

OAロボットの導入 郷司浩平

イギリスの伝統を父に。
アメリカの自由を母に。

kanamajiribun) näiteid.

春、夏、秋、冬、日本が動けばいいんだな。

Eesti Orientalistika Fondist

Seni on olnud väga vähe võimalusi lähendada Eestist üliõpilasi mujale Ida keeli õppima. Üldse ei ole määratud orientalistika-alaseid õppe-, teadus-, loomingu- ja muid stipendiume ning preemiaid ja toetusi.

Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi juhatus otsustas sellist ebanormaalselt olukorda kardiinaalselt muuta. Maikuus registreeriti eriline sihtasutus — Eesti Orientalistika Fond. Sellest ilmus ka „Sõnumitooja“ teade.

Teatavasti on Eesti Akadeemiline Orientaalselts erinevalt teistest humanitaarseltsidest isemajandav. See tähendab, et Selts peab end oma töö ja tegevusega ise ülal ega võta vastu annetusi. Eelnenu ei käi aga Eesti Orientalistika Fondi kui Seltsi juures asuva iseseisva sihtasutuse kohta. Fondi sissetulekud hakkavad kujunema asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide, samuti eraisikute vabatahtlikest annetustest. Selts ise kannab alates septembrikuust Fondi arvele 20 protsenti oma igakuistest sissetulekutest.

Fond alustab väljamakseid järgmisel (hobuse) aastal pärast Fondi juhatuse valimist Seltsi korralisel üldkoosolekul tingimusel, et Fondi arvele on laekunud vähemalt 10 000 rubla. Et eesti rahval oleks edaspidi võimalik senisest rohkem osa saada Idamaade kultuuridest õpetatud asjatundjate vahendusel, et Eesti saaks edendada oma majandust koostöös Kaug-Ida arenenud tööstusriikidega, on tarvis stipendiume ja toetusi. See kõik maksab palju. Niisiis ütleb Selts juba ette „Suur aitäh!“ kõikidele lahkele annetajatele. Tore, et juba enne Fondi arve väljakuulutamist on Fondi heaks annetusi teinud hr. Aivar Pastimäe, hr. Enn Soom, hr. Robert Simmul ja hr. Peeter Kõiv. Selts on nende ametused Fondi arvele üle kandnud.

Eesti Orientalistika Fondi arveldusarve nr. on 700809 Tartu Kommertspangas.

Tarmo Kulmar
EAO aseesimees

„Milarepa laulud“

Algus 2. lk.

laulud, mis muidu jääksid meil veel ei tea kui kauaks varju, loodetavasti üsna paljudeni.

Kes filmi tegid?

Linnart Mäll tõlkis tiibeti keelest laulud ja kirjutas stsenariumi. Et ta on budismi väga kaua ja põhjalikult uurinud, oli tema abi hindamatu ka filmi võtetel. Režissöör-operaator on Arvo Iho, kunstnik Aleksander Kotšarov, Muusika kirjutasin, nagu öeldud, mina. Osalistena teevad kaasa

Linnart Mäll, Kaja Soieva ja Sven Grünberg.

Millal filmi näha võib?

Töö filmiga peaks lõpetatama oktoobri lõpuks. Millal ta teleekraanidele jõuab (tegemist on telefilmiga), ei ole enam filmi tegijate, vaid „Eesti Televisiooni“ juhtkonna otsustada.

Soovin Sulle ja kõigile filmi tegijatele jaksu töö lõpetamiseks.

Aitäh. Kulub ära.

Usutles Märt Läänemets

EAO vastuvõtuajad (Tartus, Tiigi 78-117)

ESIMEES:	— teisipäeval 13—15
LINNART MÄLL	neljapäeval 13—15
ASEESIMEES:	— teisipäeval 13—15
TARMO KULMAR	neljapäeval 13—15
SEKRETÄR:	— esmaspäeval
HARRI INTS	kolmapäeval 10—12
	reedel
	teisipäeval 13—15
	neljapäeval
KIRJASTASJA:	— esmaspäevast reedeni
MÄRT LÄÄNEMETS	14—16
ASJAAJAJA:	— esmaspäevast reedeni
ENN UDE	13—14

EAO telefon: 3 08 05

AARE KASEMETS

Unejärgne

Hall udu katab maad
Mind katab ta
Ei tea
Õõ läheb
Või hakkab alles tulema
Päike heidab nooli
metsade ladvule

1983

Siin majakateuhkes maailmas
Õlul õhtupuna koidupilk silmas
Üks vaim viib kokku kõik maailma teed
Üks jõgi seob ühte kõik jõgede veed

Täht langes
Õös tulesähv sähvas
Enk tõuseb nüüd nähtavale
see maailma maantee
Tee — alguseta otsata maailma tee
Tee — lõppematu katkematu tee
Läbi maa

Läbi vee
Läbi õhu
Läbi tee

1983

Oleme universumis
ainukesed eestlased

kosmoses
inimsoo spiraalse puu
varjatud oks
langeb leheke
läbi sinise kollanduse
ei kunagi
ei kunagi
viimane keerlemine
kõige kohal
mis üleval mis all
üleval ja all
kõikjal

1983

MU MEEL KUI MERE PÕHI
sügav ja rahulik
vooluvoogude raskuse all.
Kõik pind
võib põrgutantsu lüüa
olla vetemäss veripunane
võib jäämägesid puruks lüüa
või olla päris jääkinnine.
Mu meel on mere põhi
rahu vaikus
vooluvoogude raskuse all.

1984

Toimetaja: Märt Läänemets
Makett: Indrek Ude
Päise kujundus: Leonhard Lapin

Toimetuse aadress: 202400, Tartu, Tiigi 78, ruum 117,
tel. 3-08-05. Trükikoda „Oktoober“: Tallinn, Kreutzwaldi 24.
Ofsettrükk. Tellimise nr. 3572 Maht 1 pg. Tiraaz 30 000.